

Geen asbestrisico bij verwijdering riolering

De gemeente liet in het voorjaar in de Hoge Mors onderzoeken of er asbest in de riolering zit. Omdat er asbest werd gevonden, was verder onderzoek nodig. Na dit onderzoek blijkt dat er bij de sloop van de riolering geen kans is dat er asbestvezels vrijkomen.

De gemeente wilde voor de start van de werkzaamheden voor de vernieuwing van het riool weten of er mogelijk asbest aangetroffen zou worden in het oude riool. Vroeger werd asbest vaak gebruikt, onder meer om kit soepel en werkbaar te houden. Uit het eerste onderzoek bleek dat er inderdaad asbest zit in de kit die in de voegen van de riolering gebruikt is. Om zeker te weten dat dit niet vrijkomt tijdens de werkzaamheden, was er meer onderzoek nodig.

Een onderzoeksbureau deed voor de zomer metingen of- en hoeveel vezels er vrijkomen bij het verwijderen van de oude

riolering. Dit onderzoek is in de Vogelwijk gedaan, een andere wijk waar de gemeente de riolering gaat vervangen. In de Vogelwijk zit een zelfde soort asbest in het riool als in de Hoge Mors.

Het onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat met de sloop van het oude riool geen asbestvezels vrijkomen. De vezels zitten vast in de kit en komen bij verwijderen niet vrij. Het oude riool kan gesloopt worden zonder dat de mensen die dit werk gaan doen en de omgeving gevaar lopen. Het oude riool wordt straks als asbesthoudend materiaal afgevoerd en verwerkt.

PLANNING

Fase 1: Uitvoering	voorjaar 2023 najaar 2023
Fase 2: Uitvoeringsbesluit in de gemeenteraad	voorjaar 2023
Fase 3: Participatie voorlopig ontwerp	tot en met 12 december 2022
Fase 3: Participatie definitief ontwerp	2e kwartaal 2023
Fase 3: Uitvoeringsbesluit in de gemeenteraad	2e kwartaal 2023

Hoge Mors

Klaar voor de toekomst

Voor u ligt de tweede nieuwsbrief over het duurzame wijkvernieuwingsproject in de Hoge Mors. Er gebeurt de komende weken veel binnen dit project. Het voorlopig ontwerp voor fase 3 is klaar: de Opaalstraat en Topaaslaan, Maansteenpad, Turkooislaan, het pad langs het Crescendoterrein, Hoge Morsweg en de Smaragdlaan. Op dinsdag 29 november gaan we hierover graag met u in gesprek. U ontvangt een aparte brief met de uitnodiging voor de inloopbijeenkomst in het Denksportcentrum. Het voorlopig ontwerp van fase 3 kunt u van 30 november tot en met 12 december ook op doemee.leiden.nl bekijken. U kunt hier in deze periode ook een reactie achterlaten. We zijn heel benieuwd naar uw ideeën over dit derde deel van de wijk!

Colofon

Nieuwsbrief herinrichting Hoge Mors, november 2022. Uitgave van de gemeente Leiden, oplage 2230 ex.

Deze nieuwsbrief is met zorg samengesteld. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Meer weten?

Kijk op www.leiden.nl/hogemors. Hier vindt u ook antwoord op de meest gestelde vragen. Overige vragen kunt u sturen naar omgevingsmanager Tamara Weber, hogemors@leiden.nl. De gemeente Leiden is telefonisch bereikbaar via **14 071**.

Er was van alles te beleven tijdens 'De Mors in Beweging'-markt op zaterdag 2 juli in het Morspark. Ook het duurzame wijkvernieuwingsproject in de Hoge Mors was vertegenwoordigd. Van achter de kraam met informatiemateriaal gingen projectmanager David van Zanten en omgevingsmanager Tamara Weber in gesprek met geïnteresseerde bewoners.

Tuinier mee in de Punica oase

Een knapperig radijsje, een vers kropje sla, kakelverse kruiden om mee te koken of een takje onbespoten munt voor de thee? Heb je geen zin om een grote tuin te onderhouden, maar vind je het wel leuk om in een klein tuintje dichtbij huis groente, bloemen of kruiden te kweken? Lees verder en meld je aan voor de Punica Oase.

Het Granaatplein ondergaat een metamorfose: van een plein met veel steen wordt het plein straks zo groen mogelijk. Tussen het water en de toren komen stadstuinen voor de buurt, de Punica Oase. Van een Granaatplein met veel steen naar een Granaatplein met winterharde granaatappels, die officieel Punica heten. En wie kent de Punica oase niet? Het mierzoeete drankje van vroeger, dat volgens de reclame kwam van een plek waar fruit volop aanwezig was. De stadstuin bestaat uit zes percelen, die

kunnen worden verdeeld in kleinere stukjes tuin. Afhankelijk van de interesse worden deze stukjes ongeveer 1 tot 4 m².

Deksels heeft al aangegeven interesse te hebben in een stadstuin om verse kruiden groente en fruit te kweken.

Groene vingers? Meld je aan!

Voor de Punica Oase zijn we op zoek naar liefhebbers die een stadstuintje willen beplanten en onderhouden. Naast buurtbewoners met groene vingers zijn we ook op zoek naar bewoners die in het nog op te richten bestuur van de stadstuintjes willen. Het bestuur zal een eventuele wachtlijst beheren en contactpersoon voor de buurt en de gemeente zijn.

De tekening van het Granaatplein staat ook op Doemee > **Denk mee over de inrichting Hoge Mors** > Bekijk het definitieve ontwerp Diamantplein, Granaatplein en Onyxstraat.

Het regenwaterriool – wat betekent dat voor u?

In uw wijk ligt nu een gemengd rioelstelsel, dat zowel regenwater als vuilwater uit de huizen via één rioelbuis afvoert naar de zuiveringsinstallatie. Het regenwater is relatief schoon en hoeft eigenlijk niet gereinigd te worden. Daarom legt de gemeente Leiden in uw wijk een gescheiden rioelstelsel aan, dat het schone regenwater apart houdt van het vuilwater en het direct in de sloten in de wijk laat stromen.

Wat is een gescheiden rioelstelsel precies?

In plaats van één rioelbuis voor al het water komen er twee aparte rioelbuizen onder de grond. Eén buis is voor het vuilwater: het afvalwater van bijvoorbeeld de wasmachines of het toilet, dat uit woningen komt. De andere buis is bestemd voor het relatief schone regenwater.

Hoe werkt dat dan?

Het gescheiden rioelstelsel zorgt ervoor dat alleen het vuilwater naar de rioelwaterzuivering gaat en dat betekent een minder grote belasting voor het milieu. Het schone regenwater stroomt straks via het aparte regenwaterriool rechtstreeks in de sloten in de wijk. Het

regenwater dat op de straat valt, wordt via de kolken naar het hemelwaterriool afgevoerd en stroomt dan uit in de omringende sloten. In de parkeervakken komt waterpasserende verharding te liggen, die ervoor zorgt dat het regenwater de ondergrond in kan zakken. Zo blijft het water op de plek waar het valt en dat is goed voor de regulering van het grondwater en de bodem.

Let op!

Er mag geen vervuild water meer in de kolken stromen. Voor u betekent dit dat u geen afval op straat of in de kolk mag gooien. Dit geldt ook voor vuurwerk en hondenpoep. Daarnaast wast u bij voorkeur uw auto niet op straat en spoelt u ook uw minicontainers niet uit op straat. Er mag geen afvalwater door de straatkolken worden gespoeld.

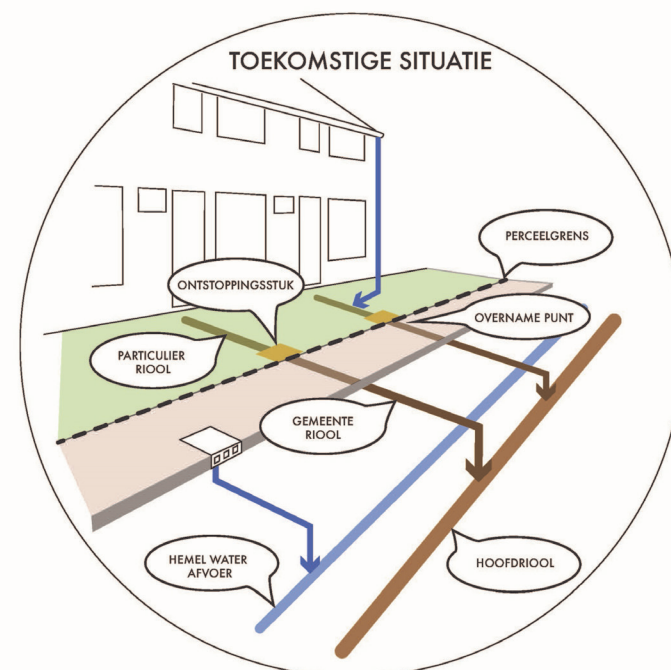
Even voorstellen

Mijn naam is Tamara Weber en ik ben omgevingsmanager binnen het projectteam Hoge Mors. Voor bewoners en belanghebbenden ben ik de contactpersoon.

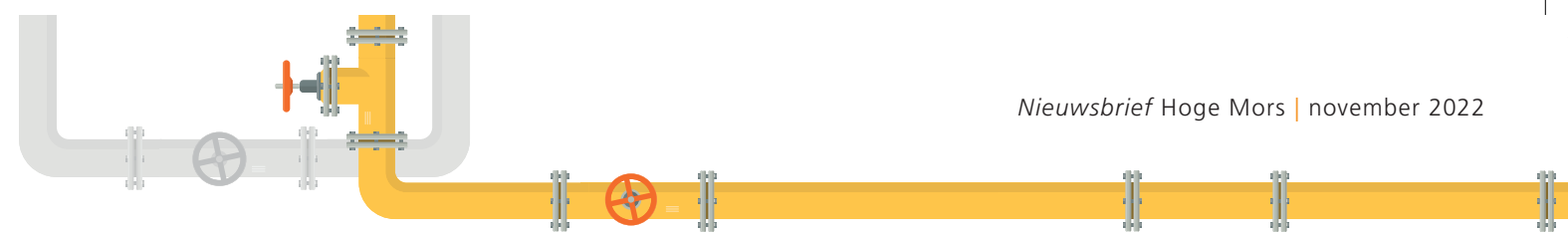
Ik werk bijna 20 jaar in de grond- en wegenbouw. Voordat ik in Leiden begon, was ik omgevingsmanager in de uitvoering voor een Haagse aannemer, gespecialiseerd in riolerings- en bestratingswerkzaamheden. Hier is mijn passie voor het werk geboren. Het is mijn ervaring dat bewoners soms tegen de uitvoering van de werkzaamheden op kunnen zien. Maar als het werk klaar is, maakt het eindresultaat dat goed. Ik zeg altijd: leuker kunnen we het niet maken, wel mooier. Vanaf november 2020 werk ik voor de gemeente Leiden. Door de verschillende projecten waar ik aan werk, leer ik Leiden steeds beter kennen. Uw vragen via het projectmailadres hogemors@leiden.nl komen bij mij terecht. Als ik de vraag niet zelf kan beantwoorden, zorg ik ervoor dat één van mijn collega's reageert. Ik ben ook telefonisch bereikbaar via 14 071.

Tot ziens in de Hoge Mors!

Hoe zit het met het regenwater dat op de daken valt?

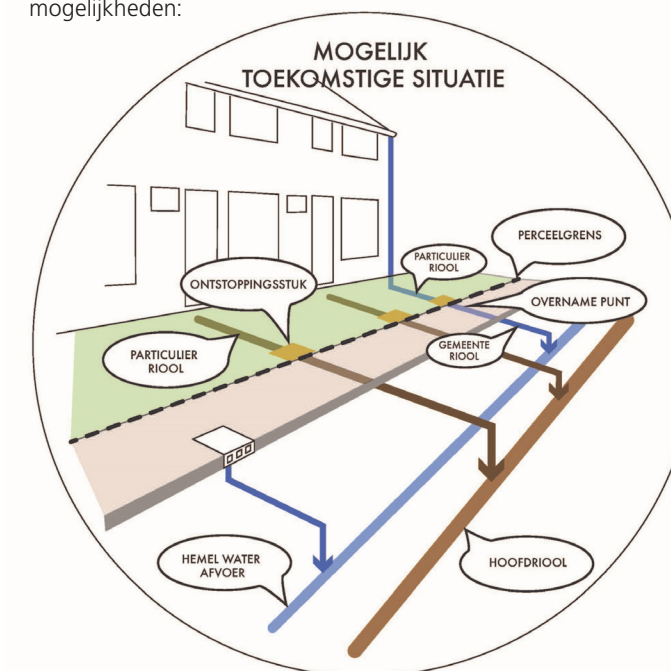
De regenwaterafvoeren van de daken van de woningen in uw wijk zijn nu nog aangesloten op het bestaande gemengde stelsel. De buis van het vuile water uit bijvoorbeeld het toilet, de badkamer, de keuken en de wasmachine is op uw eigen grond verbonden met de buis van het schone water en als één buis aangesloten op het gemeentelijk gemengde riool. Omdat de verbindingen op particulier eigendom liggen, kan de gemeente niet zorgen voor het afkoppelen van de dakafvoeren van de woningen. Het deel van de riolering dat in gemeentelijke grond ligt, wordt door de gemeente vervangen. De gemeentelijke grond loopt tot aan de erfgrans, meestal

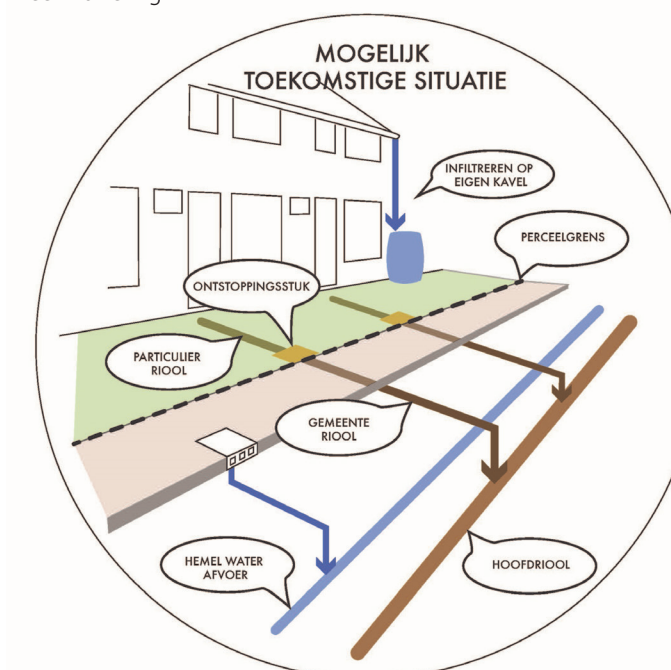
daar waar de voortuin eindigt en het trottoir begint. Bij woningen zonder voortuin ligt de erfgrans vaak direct voor de deur.

Wat kunt u doen?

We willen zoveel mogelijk regenwater weg laten lopen via het nieuwe regenwaterriool. Dat voorkomt overbelasting van het rioelstelsel na een hevige regenbui en het is goed voor het milieu. Doet u mee? Voor de woningeigenaren zijn er verschillende mogelijkheden:

Bij de aanleg van het regenwaterriool krijgt iedere woning in de wijk een aansluiting die loopt vanaf het regenwaterriool tot aan de erfgrans van uw woning. Deze aansluiting is voor de gemeente bij aanleg van het regenwaterriool eenvoudig te leggen. Bewoners hebben hierdoor de mogelijkheid om dakafvoeren aan de voorkant van de woning meteen of in de toekomst aan te sluiten op het stelsel. Daarna stroomt het schone regenwater via het regenwaterriool in de omringende sloten en wordt het niet meer afgevoerd naar een zuivering.

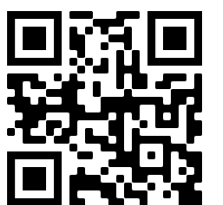
U kunt ook de dakafvoeren afkoppelen en aansluiten op een regenton. Het regenwater wordt opgevangen in een regenton en kan bijvoorbeeld gebruikt worden om in drogere periodes de tuin mee te besproeien. Bij regen loopt de ton vol en wanneer deze vol is, stort het overtollige regenwater over naar het riool.

Een andere mogelijkheid is het afzagen van de dakafvoeren en het regenwater in de tuin laten stromen. Laat u zich hierbij goed adviseren, want er zijn omstandigheden die deze optie onmogelijk maken:

- U heeft een volledig verharde tuin
- Uw tuin heeft verhoogde borders
- De bodem is "dichtgeslagen" en laat slecht water door
- Andere storende zaken/ lagen in de bodem

Als het grondwater onvoldoende weg kan zakken, kan dit vervelende gevolgen hebben. Het is weliswaar de meest voordelige optie maar zonder advies van een deskundige is het niet aan te raden om dit te doen.

Er zijn diverse andere systemen voor regenwateropvang in de tuin te vinden op verschillende websites. Op gagoed.nl vindt u veel informatie over de mogelijkheden. De gemeente Leiden heeft een animatiefilmpje laten maken over het gescheiden rioelstelsel. U vindt het filmpje door deze QR-code te scannen:

Koppelt u ook af?

Het afkoppelen van uw dakafvoer aan de voorkant van uw woning is een keuze van de bewoner, het is geen verplichting. De gemeente kan u vrijblijvend adviseren in een te maken keuze. Het afkoppelen betekent een ontlasting van het milieu en een bijdrage aan klimaatadaptatie. Vindt u dit een goed idee? Dan kunt u tijdens de werkzaamheden rond de vervanging van de riolering contact opnemen met de aannemer. Een nieuwe huisaansluiting op het hemelwaterriool zal, omdat deze op particulier terrein ligt, voor rekening van de bewoner zijn. De kosten hiervoor zijn niet in te schatten. Iedere voortuin is anders waardoor de prijs voor een aansluiting per geval berekend moet worden. Het afspreken en opmaken van een offerte voor de huisaansluiting hemelwater is tussen bewoner en de toekomstige aannemer begin 2024. De gemeente verwacht begin 2023 voor fase 1 en 2024 voor fase 2 en 3 een aannemer te selecteren. We laten u dan weten welke aannemer dit is en hoe u contact kunt opnemen over het eventueel afkoppelen van de dakafvoer van de voorkant van uw woning.

Wilt u meer informatie over een nieuwe aansluiting voor het hemelwaterriool of een andere manier van afkoppelen van de dakafvoeren, stuur uw vragen dan per mail naar hogemors@leiden.nl.